

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

13.02.2026 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

Investor.bg

✓ Доц. Ангелова: Страните от ЕС нямат единно виждане за икономическата сигурност

С новото предложение за засилване на икономическата сигурност на ЕС се казва, че трябва да се предприемат координирани мерки в това отношение. Държавите членки обаче нямат единно виждане какво е икономическа сигурност и как да стигнат до нея и да я засилят. Това каза **доц. д-р Милена Ангелова, член на Европейския икономически и социален комитет и главен секретар на Асоциацията на индустриалния капитал в България**, в предаването „Бизнес старт“ на Bloomberg TV Bulgaria.

Ангелова коментира терминът „ужасните 10“ - оставащите десет пречки пред изпълнението на единния европейския пазар. Тя посочи, че те са свързани с много сложните условия за регистриране на компании. Във всяка една европейска страна виждаме различно време, различни институции и различна входна точка. „Затова се тръгна към „28-мия режим“ – нещо, което беше разглеждано още преди 20 години“, коментира гостът. „28-мият режим“ трябва да позволи на компаниите да извършват дейност във всяка страна от ЕС.

Доц. Ангелова допълни, че България трябва да е много активна в защитата на своята позиция. България се представя зле относно търговете за обществени поръчки и относно бюрокрацията и прилагането на регулации. Признаването на професионалните квалификации също е една от тези „ужасни“ бариери.

Финансирането на конкурентоспособността вече няма да върви на национално, а на наднационално равнище, коментира събеседникът.

„България има доста възможности да отупа от праха старите си конкурентни предимства и да се изяви с тях. В момента се създава Съвет за критични суровини на Европа. Повечето европейски суровини са изчерпани за лесно и екологично добиване. България има традиции в тази сфера и това би могло да бъде едно добро начало“, каза експертът.

Ангелова отбеляза, че ако не могат да се посочат критичните за Европа отрасли и вериги на стойността, могат да се дадат поне такива примери. В новото предложение са включени материали за дроневи и електромобили, квантови технологии и други. „В много от тези елементи България би могла да намери нишите, с които да участва във значителни вериги на стойността“, каза тя.

В България липсва визионерски дебат, който да осигури някаква предвидимост за българската индустрия. Не може да очакваме от индустрията непрекъснато да прави резки скокове. Нуждаем се от редовно правителство, защото нямаме повече време да вървим без стратегия, защото губим конкурентоспособност.

„Трябва да имаме предвидимост кои отрасли и сектори ще са приоритетите на България през следващите десет години. В ЕС трябва да се заявим още отсега – искаме България на първа скорост“, категорична е Ангелова.

[АИКБ](#)

✓ АИКБ с активно участие в годишното Общо събрание на Бизнес-съвета към ОИСР

Зам. председателят на УС на АИКБ Стефан Чайков взе участие в годишното Общо Събрание на Бизнес-Съвета към ОИСР (BIAC) в качеството си на координатор на участието на АОБР в бизнес организацията. На срещата беше представен годишният икономически преглед на ОИСР, като бяха обсъдени и ключовите предизвикателства пред световната

икономика, като регулаторни тежести, размера на публичния дълг и трудностите на пазара на труда. Беше дискутирана и годишната програма за работата на ВІАС.

След общото събрание се проведе и среща със дирекцията по присъединяване на ОИСР. На срещата беше обсъден напредъка на България и приноса на работодателските организации за финализиране на процеса по присъединяване.

Важни обществено-икономически и политически теми

БНТ

✓ Фискалният съвет с критична оценка за изпълнението на бюджета за 2025 година

Фискалният съвет дава много критична предварителна оценка на изпълнението на консолидираната фискална програма за 2025 г., посочвайки основните проблеми - силно надценени прогнози, висока инфлация, нереалистични данъчни приходи, прекомерни текущи разходи, голямо неизпълнение на капиталови проекти. Това се посочва в резюме на анализ на Фискалния съвет на България за реалното изпълнение на бюджета за 2025 г., информират от Съвета, като се уточнява, че това е предварителна оценка, основана на наличните данни към края на годината.

От Фискалния съвет посочват, че данъчните приходи са неизпълнени с около 3% от Брутния вътрешен продукт (БВП). Според анализа най-големите пропуски са свързани с ДДС, акцизи и данък печалба. От Съвета коментират, че грешката в прогнозата за приходи е около 10 процента.

Според Съвета прогнозите в бюджета за 2025 г. са били нереалистични и оптимистични, а „фискални трикове“ като 100% дивидент от държавни фирми, авансов данък от банки, капитализиране на Българската банка за развитие вместо бюджетни разходи заобикалят правилата и създават дългосрочни проблеми. От Съвета посочват още, че текущите разходи (особено заплати) подкопават устойчивостта, като според тях при добър растеж дефицитът трябваше да е максимум 0,8 процента от БВП.

Нужни са структурни реформи - ограничаване на текущи разходи, административна реформа, за справяне с натиска от отбрана, пенсии, здравеопазване и демография, посочват от Фискалния съвет, като добавят, че иначе има риск от по-високи данъци или дълг.

2025 г. завърши с по-висок БВП от прогнозите, но с висока инфлация, слаби приходи, раздути текущи разходи и неизпълнени инвестиции. Фискалният съвет вижда това като сигнал за липса на дисциплина и настоява за по-сериозни реформи, вместо „иновации“, които само отлагат проблемите, пише в резюмето на анализа на Съвета.

✓ От БНБ отчитат стабилен преход към еврото, Илияна Йотова настоява за по-строг контрол на цените

Управителят на БНБ Димитър Радев коментира, че България се справя успешно с приемането на еврото до този момент. По думите му динамиката на цените е нормална, което личи от инфлацията през януари. Според президента Илияна Йотова обаче трябва да се чувстват българите удобно в еврозоната. Двата участваха в годишната конференция на списание "Икономист" у нас.

Една от първите задачи на новото служебно правителство е да осъществява мониторинг на цените на храните, горивата, енергията и лекарствата. Това каза президентът Илияна Йотова по време на годишната конференция на списание "Икономист" у нас. По думите ѝ държавата не се е справила със задачата да подготви българите за влизането в еврозоната и не е изпълнила препоръките на Брюксел. Президентът напомни, че дори европейските институции в своите положителни доклади за еврозоната са направили забележки към страната ни.

Илияна Йотова, президент на България: *"Конвергентният доклад, който беше насочен към политическата власт - към правителството и политическите институции, съдържаше под формата на препоръки доста забележки за онова, което не сме свършили и, ако искаме днес да се чувстваме не само пълноправни членове на еврозоната, а да се*

чувстваме удобно в нея и да можем да предлагаме и реализираме и своите идеи с останалите членки в еврозоната, трябва да се изпълнят и тези препоръки."

Според Йотова това също ще бъде задача на бъдещото правителство.

Илияна Йотова, президент на България: "На този етап за мен е ключово да увеличим доверието в еврото и да не позволим различни странични фактори да го ерозират, защото ако си мислите, че сме убедили българските граждани докрай - това е наивно."

До седмица държавният глава очаква Андрей Гюров да състави служебно правителство и да започне с мониторинг на цените и контролиращите органи.

Илияна Йотова, президент на България: "Днес една от моите препоръки към бъдещото правителство беше именно тази, да се огледа практиката досега, да се видят контролните органи, които изпълняват своята роля на терен и, ако има нещо, което да се направи и коригира в това отношение, защото очевидно резултатите не са такива каквито очакваме."

Президентът похвали БНБ и банките у нас за свършеното до този момент. Управителят на БНБ Димитър Радев обаче напомни, че общата вече парична политика с тази на еврозоната не изключват усилията на България по отношение на фискалната устойчивост и дисциплина.

Димитър Радев, управител на БНБ: "Наличните до момента данни не сочат отклонения от очакваното по отношение на техническия преход и ценовата динамика. В крайна сметка резултатите ще зависят от последователността на политиките и от способността институционалната рамка да бъде изпълвана със съдържание във времето."

По думите на Радев е важно страната да продължи и с антикорупционните мерки, за да може доверието в страната да се подобри.

[БНР](#)

✓ Проучване: Очаква се ЕЦБ да остави лихвите непроменени до края на годината

Европейската централна банка ще запази лихвения си процент по депозитите на ниво от 2% поне до края на тази година, въпреки засилените геополитически рискове, показва последна анкета на агенция Ройтерс.

Инфлацията в еврозоната се понижи през януари до 16-месечно дъно от 1,7%, което накара някои централни банкери да предупредят, че растежът на цените може да се забави твърде много и че ЕЦБ трябва да е готова да действа. Въпреки това икономиката остана устойчива, отбелязва Ройтерс.

В проведената от 9 до 12 февруари анкета икономистите като цяло запазиха очакванията за стабилни лихви и икономически растеж, както и инфлация, което е близо до целевата стойност от 2 на сто.

Очаква се ЕЦБ, която през миналата седмица остави лихвите непроменени за пето поредно заседание, да ги запази на текущите нива поне до 2027 г., според 66 от 74 анкетираните икономисти, потвърждавайки техните очаквания от миналия октомври.

Ако тези очаквания се потвърдят, това би отбелязало най-дългия период на непроменени лихви от коронавирусната пандемия насам, когато близо десетилетният период на отрицателни лихви беше в последния си етап. Рекордната инфлация по-късно принуди ЕЦБ бързо да повиши лихвите.

Очаква се икономиката на еврозоната, която се разшири с 0,3% през последното тримесечие на 2025 г., да расте с подобни темпове до 2026 г., с леко ускорение по-късно през годината. Прогнозира се икономически растеж от 1,2% тази година и с 1,4% през 2027 г. след миналогодишната експанзия с 1,5%, показва последното проучване на Ройтерс.

Инфлацията, която ЕЦБ има за цел да поддържа на ниво от 2%, се очаква да бъде средно 1,7% през това тримесечие, да се повиши до 1,9% през следващото тримесечие и да се задържи около това ниво до 2026 г., показва още последното проучване. За цялата настояща година се очаква средна инфлация от 1,8%, след което да се повиши леко до 2% през следващата.

Някои от анкетираните икономисти посочват, че по-силното евро би могло да добави дезинфлационен натиск. Но в търговски претеглено изражение, което ЕЦБ следи по-внимателно, валутата не показва предупредителни сигнали.

След като спадна с около 1,6% от неотдавнашния си пик над 1,20 долара, се очаква еврото да възстанови тези загуби през следващите месеци, установи отделно проучване на Ройтерс. Според анкетираните по-рано през февруари икономисти, еврото ще се върне към 1,2000 долара в рамките на шест месеца, а в едногодишен план ще поскъпне към 1,2100 долара.

✓ Индия иска благоприятни условия, за да сключи дългосрочни сделки със САЩ за LNG

Индия ще се нуждае от благоприятни условия, за да сключи дългосрочни сделки със САЩ за закупуване на втечен природен газ (LNG), тъй като пазарът е силно чувствителен към цените, заяви за Блумбърг главният изпълнителен директор на най-големия вносител на LNG в страната.

"Индия се стреми да доставя енергия на най-конкурентната и достъпна цена за потребителите. Никоой не казва, че трябва да купувате на всяка цена", посочи Акшай Кумар Сингх от индийската държавна нефтена и газова компания Petronet LNG. Коментарите идват, докато администрацията на президента на САЩ Доналд Тръмп настоява Ню Делхи да увеличи покупките на енергия, включително суров петрол, втечен нефтен газ, втечен природен газ (LNG) и въглища, като част от междинна търговска сделка, която има за цел да увеличи американския износ за Индия до около 500 милиарда долара. САЩ бяха третият по големина доставчик на LNG за Индия миналата година – след Катар и Обединените арабски емирства – като представляваха 12% от общия внос от 25 милиона тона, според данни на Kpler, цитирани от Блумбърг. Общите покупки на Индия биха могли да скочат четири пъти, тъй като южноазиатската страна се стреми да увеличи дела на газа в енергийния си микс от 6% до 15% до края на десетилетието.

За страни като САЩ и Катар това би отворило важен пазар, особено с пускането в експлоатация на нови инсталации за втечняване и увеличаването на производството. По-високите рискове за превоз и логистика обаче правят американския втечен природен газ по-малко привлекателен за индийските купувачи. Твърдите дългосрочни договорни структури от типа "вземи или плати" допълнително затрудняват купувачите. Това е споразумение, при което купувачът е задължен да плати за определено количество стоки (често газ или суровини), независимо дали реално ги е получил.

Дългосрочните сделки за LNG не се свеждат само до уреждане на цена, но включват клаузи като неустойки, които трябва да се платят, ако купувачите не успеят да увеличат договорените количества, отбеляза Сингх.

Повечето от сделките за доставки на САЩ са свързани с Henry Hub, американският бенчмарк за цените на природния газ, който може да се колебае рязко поради времето и нивата на съхранение на вътрешния пазар. Индийските купувачи предпочитат договорите, свързани с петрол Brent, тъй като тези цени обикновено са по-малко волатилни.

Миналия месец американска делегация се срещна с енергийни компании от Индия в кулоарите на конференцията "Индийска енергийна седмица", за да проучи възможностите за дългосрочни договори за американски суров петрол и втечен природен газ, според изявление на американското посолство.

Мениджър

✓ Производителите бият тревога: Защо цените на зехтина падат в ЕС?

Потребителските цени на зехтина се повишиха рязко през последните години, като се увеличиха със 78% между 2022 и 2024 г. През 2025 г. те паднаха с 23% в целия ЕС, което е първият спад след четири последователни години на увеличение - според Евростат. Спадът беше по-голям в няколко страни, главно при големите производители, пише Euronews. И така, защо цените на зехтина падат в цяла Европа след период на рязко увеличение? И кои страни са отбелязали най-голям спад в цените на зехтина?

Години на покачване на цените

Цените се повишиха с 4,1% през 2021 г., 14,5% през 2022 г., 34,4% през 2023 г. и 32,2% през 2024 г.

Разглеждайки месечните промени на годишна база, инфлацията на цените на зехтина надхвърли 50% за няколко месеца от началото на 2021 г. нататък в ЕС.

През март 2024 г. процентът достигна 52,4%. Той беше над 50% и в няколко месеца в края на 2023 г.

„Поради липсата на производство през двата предходни сезона (от 2022 до 2024 г.), причинена от екстремната суша, която засегна целия средиземноморски регион, но особено Испания, в съчетание с ниски запаси, единственият начин за регулиране на пазара беше чрез повишаване на цените“, каза пред Euronews Business Мариана Матос, генерален секретар на Casa do Azeite, Португалската асоциация за зехтин.

Рязък спад в производството

Данните на Международния съвет за зехтин (IOC) показват рязък спад в производството на зехтин в ЕС през последните сезони. Производството спадна с 39% през сезон 2022/23, спадайки до 1,39 милиона тона от 2,27 милиона тона през 2021/22 г.

Произдукцията се възстанови до 1,55 милиона тона през 2023/24 г., но това все още беше доста под средното ниво. Предварителните данни показват, че производството ще нарасне до около 2 110 хиляди тона през сезон 2024/25. Очаква се след това да остане малко под това ниво през 2025/26.

ЮС подчерта, че лятната гореща вълна от 2022 г. е засегнала значително ключови страни производителки на маслини в Средиземноморския регион.

„На всеки пазар колебанията в предлагането генерират съответен натиск за намаляване или увеличаване на цените“, каза говорител на ЮС пред Euronews Business.

Испания е най-големият производител на зехтин в ЕС, като представлява над 65% от производството на ЕС през последния сезон.

Сред 35 европейски страни Испания регистрира най-голям спад в потребителските цени на зехтина през 2025 г. - 38,9%. Гърция следва със спад от 29,2%, а Португалия - с 24%. Това бяха единствените три страни, където цените паднаха с повече от средното за ЕС.

Сред „Голямата четворка“ на ЕС Франция отбеляза най-малък спад, докато цените паднаха по-рязко в Италия и Германия. За разлика от това, най-голямото увеличение на цените е регистрирано в Албания, следвана от Румъния.

Турция не е включена в данните на Евростат. Според турската статистика цените на други хранителни масла, включително зехтин и слънчогледово олио, са се повишили с 31% между декември 2024 г. и декември 2025 г.

Слаба реколта и разходи за енергия

„През предходните две години комбинацията от последователни лоши реколти, недостиг на доставки и разходи за енергия тласна потребителските цени до исторически високи нива. Значителното подобрене в производството през сезон 2024/25, особено в Южна Европа, помогна за нормализиране на доставките и облекчаване на този натиск, което доведе до изразен спад на цените“, каза пред Euronews Business Рафаел Лико Асеведо, директор на Асоциацията на испанските износители на зехтин (ASOLIVA).

Асеведо подчерта, че разликите между държавите до голяма степен отразяват тяхната роля във веригата за създаване на стойност. В основните страни производителки, като Испания, Гърция и Португалия, по-голямата наличност на продукти се предава по-бързо на цените на произход и впоследствие на потребителските цени.

„На тези пазари въздействието на добрата реколта е по-пряко и видимо, което обяснява по-резките спадове“, каза той.

Мариана Матос заяви, че наред с по-високото предлагане, връщащо се към средните нива, по-ниското търсене също тласка цените надолу. По-ранните покачвания на цените доведоха до рязък спад в потреблението на зехтин.

✓ МАЕ прогнозира ускоряване на растежа в търсенето на петрол през 2026 г.

Глобалното търсене на петрол се очаква да нарасне с 850 000 барела на ден през 2026 г. спрямо нарастването със 770 000 барела дневно през миналата година, прогнозира Международната агенция по енергетика (МАЕ) в месечния си доклад, публикуван на официалната ѝ страница.

Както и през миналата година целият ръст на търсенето ще идва от страни, които не са членки на Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР), а Китай ще е начело на ниво отделни държави.

Световното предлагане на петрол е спаднало с 1,2 млн. барела на ден през януари до 106,6 милиона барела дневно, тъй като суровите зимни условия са нарушили производствените дейности в Северна Америка, а прекъсвания и ограничения на износа ограничиха потоците от Казахстан, Русия и Венецуела, отчита организацията, цитирана от БТА.

След увеличение от близо 3,1 млн. барела на ден през 2025 г., сега се очаква световният добив на петрол да нарасне с 2,4 млн. барела на ден през 2026 г. до 108,6 млн. барела на ден, като растежът ще бъде приблизително равномерно разпределен между производителите от и извън ОПЕК+.

Преработката на суров петрол в рафинериите по света е намаляла от рекордните 86,3 млн. барела на ден през декември до 85,7 млн. барела на ден през януари, тъй като началото на сезона за поддръжка и ремонти и по-ниските маржове повлияха на активността в сектора. Очаква се преработката да се увеличи средно със 790 млн. барела на ден до 84,6 млн. барела на ден през 2026 г., начело с региони извън ОИСР, в сравнение с увеличение от почти 1 млн. барела на ден през 2025 годишно. Маржовете са продължили да намаляват през януари, след като възстановяването на преработката през декември облекчи напрежението на продуктовете пазари, сочи докладът.

Световни петролни запаси са се увеличили с 37 млн. барела през декември, с което общото натрупване на запаси през 2025 г. достигна 477 млн. барела или средно 1,3 млн. барела дневно. Китайските запаси от суров петрол са се увеличили със 111 млн. барела миналата година, докато количествата петрол, съхранявани в морски съдове, са нараснали с 248 млн. барела, от които 72 процента са петрол, попадащ в обхвата на санкционни режими. Промислените запаси на страните от ОИСР са се увеличили с нетипичните за сезона 3,9 млн. барела през декември, надхвърляйки петгодишната средна стойност за първи път от 2021 г. насам. Предварителните данни показват, че световните запаси са нараснали с още 49 млн. барела през януари, отчита МАЕ.

Business.dir.bg

✓ Желязков и Мелони говориха за енергетиката, бюрокрацията и конкурентоспособността на ЕС

Премиерът Росен Желязков проведе среща с италианския министър-председател Джорджа Мелони в Лиеж, на която двамата обсъдиха ключови теми за развитието на Европейския съюз, сред които намаляването на бюрокрацията, енергийната сигурност и повишаването на конкурентоспособността на европейската икономика. Това става ясно от пост във Фейсбук страницата на Министерски съвет.

Основен акцент в разговора е била необходимостта от стабилизиране на цените на електроенергията, по-добра свързаност между енергийните мрежи в Европа и подобряване на системата за търговия с въглеродни емисии. Според двамата лидери тези мерки са ключови за укрепване на енергийната сигурност на ЕС.

Желязков и Мелони са се обединили около позицията, че Европейският съвет трябва да постави ясни цели и конкретни срокове за действие. Идеята е до март да бъде изготвена пътна карта с краткосрочни мерки за подобряване на функционирането на вътрешния пазар, повишаване на конкурентоспособността на ЕС и разширяване на достъпа на европейските компании до световните пазари.

Двамата премиери са обсъдили и възможностите за по-тясно сътрудничество между България и Италия в сферата на отбраната.

Срещата се е провела в рамките на неформален формат, организиран по покана на Джорджа Мелони, германския федерален канцлер Фридрих Мерц и белгийския премиер Барт Де Вевер, преди заседанието на Европейския съвет.

По време на разговорите лидерите са разгледали още теми като интеграцията на единния европейски пазар, опростяването на административните процедури в ЕС, търговската политика, сигурността на външните граници и подготовката на новата програма за конкурентоспособност на Европейския съюз.

На срещата в Лиеж се очаква Италия и Германия да представят обща доктрина за намаляване на регулациите, а Франция да отстоява тезата на Макрон за емитиране на общи еврооблигации, с което да бъдат привлечени чуждестранни инвеститори.

✓ С 57 действащи реактора: Франция планира да увеличи ядрените мощности

Франция планира да увеличи производството на ядрена енергия, която вече съставлява около две трети от електроенергията в страната, до 2030 г., заяви днес френският министър-председател Себастиан Льокорню, цитиран от ДПА.

Новата енергийна пътна карта, която беше представена днес от правителството, предвижда строителството на шест нови атомни електроцентрали във Франция от 2038 г. и евентуално изграждането на още осем централи.

За да се запазят всички 57 функциониращи към момента реактора, се предвижда удължаване на експлоатационният им срок до 50 или 60 години.

Това означава, че извеждането от експлоатация на по-старите атомни електроцентрали, предвидено в предишния многогодишната енергийна пътна карта (2019-2024 г.), вече не е на дневен ред, предаде БТА.

Франция е вторият по големина производител на ядрена енергия в света след САЩ. Електроенергията ѝ, произведена от атомни електроцентрали, бива изнасяна в съседни държави.

Съгласно новата стратегия разширяването на възобновяемите енергийни източници, макар и в някои случаи с по-бавен темп от първоначалните планове, ще остане втори стълб на енергоснабдяването във Франция.

Целите за разширяване на вятърните паркове на сушата, които често срещат съпротива във Франция, също са ревизирани в посока надолу.

Бива поставен акцент върху модернизиранието на съществуващите вятърни турбини във Франция, за да се намали въздействието върху ландшафта в страната.

Новата енергийна пътна карта на Франция беше забавена с години поради политически разногласия.

3e-news.net

✓ Електрическата сметка на индустрията

Европейската промишленост вече не търси диагноза за проблемите, пред които е изправена — иска действие. Индустиалните лидери в ЕС (BASF, Eurofer и др.) алармират, че високите енергийни разходи и вносът от пазари с по-евтина енергия заплашват възстановяването и стратегическата автономия на Европа. Цените на електроенергията в Европа прекроиха условията за конкуренция и инвестиции: двойно- и тройно по-високи сметки за енергоектоемки отрасли през 2021–2022 г., продължителна волатилност и запазено по-високо ниво в следващите години принудиха индустриалните лидери да натиснат за бързи политики на ЕС и национално ниво.

Срещата в Антверпен

Ръководители, представляващи индустриални сектори - от химическата до стоманодобивната индустрии, обсъдиха в сряда начини за съживяване на индустрията на среща на върха в Антверпен, на която присъстваха лидерите на Франция и Германия, както и председателят на Европейската комисия. Индустиалните лидери изпратиха ясен сигнал: „времето за диагноза е изтекло — време е за въздействие“, предаде агенция Блумбърг.

Ръководителите на тежката промишленост в Европа засилват натиска върху лидерите на ЕС да подкрепят влошаващото се икономическо представяне на региона чрез намаляване на разходите за енергия и предотвратяване на нелоялната конкуренция.

Възстановяването на индустриалната мощ на блока се издигна начело в политическия дневен ред на ЕС, тъй като икономическото съперничество със САЩ и Китай се засилва. Две години след като призова за по-ниски разходи за енергия и намаляване на регулаторната тежест около зелените правила, срещата на върха в Антверпен – известна като "Давос за индустрията" – изпраща силно послание към правителствените ръководители на ЕС, които се срещат в четвъртък в Белгия. "Това вече не е предупредителна сигнална лампа, това е най-висока степен на тревога. Действайте сега", каза Илхам Кадри, старши съветник в белгийска компания за специални химикали - Syensqo.

Председателят на Европейската комисия Урсула фон дер Лайен заяви, че ръководството на блока е наясно с предизвикателствата, които Китай представлява в развиващи се сектори като чистите технологии. "Борим се за мястото си в новата глобална икономика и това означава, че заедно трябва да изложим силни бизнес аргументи, за да изберете Европа", каза тя при откриването на събитието. Председателят на ЕК обещава мерки за укрепване на мрежите и преразглеждане на политиката за ETS приходи — средствата, които държавите получават от продажбата на разрешителни за емисии в рамките на Системата за търговия с емисии на ЕС (EU ETS) за подпомагане на индустрията за декарбонизацията и да въведат мерки против нелоялна конкуренция.

Днес, четвъртък, се провежда и извънредна среща на високо равнище, където лидерите на блока търсят начини за интегриране на пазарите на ЕС, даване на приоритет на местните компании при обществените поръчки и облекчаване на правилата за създаване на по-големи компании.

Фон дер Лайен заяви, че плановете на ЕС за укрепване на електропреносната мрежа ще позволят безпроблемен поток на енергия през границите, понижавайки цените на електроенергията. Тя планира да повдигне въпроса за схемата за търговия с емисии (ETS) пред лидерите в четвъртък, призовавайки ги да насочат повече приходи от търгове за разрешителни за въглеродни емисии обратно към индустрията, за да ѝ помогнат да се декарбонизира.

За България — страна с чести високи борсови нива през 2025–2026 г. — това е въпрос за конкурентоспособността на енергоектоемките отрасли, работни места и инвестиции. Страната ни е една от най-уязвимите — през 2025 и началото на 2026 г тя често е сред държавите с по-високи борсови цени в Европа. Бизнесът (АИКБ, БСК, АОБР, работодателски организации) предупреждава, че високите цени и евтиният внос от трети страни подкопават производството и инвестициите и настояват за мерки за по-справедлива конкурентна среда, компенсации, реформи в пазарния дизайн и мобилизиране на ETS приходи за декарбонизация.

Кога цената стана проблем: от „нормално“ към шок

Преди 2021 г. борсовите ценови равнища в Европа често се колебаеха около 30–50 €/MWh в зависимост от държавата и сезона. Рязкото покачване започна през 2021 г., като през 2021–2022 се превърна в криза. Причините бяха многокомпонентни: ръст на цените на газа след пандемията, дисбаланси в доставките, възстановяване на търсенето, инициране/ускоряване на зеления преход и тясна свързаност на цената на електричеството с цената на газа на много пазари.

Върховете през 2022 г. — в отделни дни и пазари — надхвърлиха исторически максимуми от 300–400 €/MWh (волатилно, с по-високи търговски цени в зимните месеци). След това през 2023–2024 цените се коригираха, но останаха на по-високи равнища в сравнение с периода преди 2021 г.

След 2022 последва частична корекция, но базовият праг остана висок.

През 2025 ситуацията се очерта като регионално раздвоена: някои пазари се върнаха близо до историческите средни цени, в други цените на тока останаха високи поради недостиг на капацитет, високи разходи за газ/ETS или локални структурни проблеми. Западните пазари се стабилизираха по-бързо, докато Балканите и някои източноевропейски държави — включително България — често оставаха с по-високи средни борсови нива.

В началото на 2026 г. цените продължават да са чувствителни към петролно-газовите пазари, климатични феномени и трансгранични ограничения в преносната мрежа. Волатилността остава; немските индекси ден напред през 2025 индикираха около/над 80 €/MWh, а индустриалните лобита настояват за приблизителен праг от ~50 €/MWh като целева стойност за конкурентоспособност.

В резултат индустрии с интензивно потребление на ток изпитват директен натиск върху маржовете и инвестиционните си решения. За много предприятия токът не е само входящ разход — той е решаващ конкурентен елемент.

България на карта с горещи точки: защо сме уязвими

Според анализи на медии и работодателски организации, през 2025–начало 2026 България (заедно с Румъния и понякога Гърция) е сред страните с по-високи средни борсови цени в ЕС. Това е резултат от комбинация на фактори - преобладаване на определени генератори на пазара, ограничена трансгранична преносна способност, структуриран микс на генерация (вкл. временни колебания в ВЕИ/ТЕЦ), локални пазарни условия и държавни и европейски регулаторни решения.

По-високите локални борсови цени прехвърлят тежест върху промишления сектор, особено където няма възможност за директни договори на разумни цени (включително дългосрочни договори с ВЕИ или собствени мощности).

Кой губи най-много: сектори и икономически ефекти

Най-засегнати са енергоемките сектори: тежка промишленост (стомана, метали), химическа индустрия, цимент, производство на хартия, стъкло, керамика, големи храни и преработвателни предприятия. За тях електроенергията е значителна част от себестойността: скок от десетки €/MWh може да направи производството нерентабилно. Последствията са видими — намалени обеми на производство, отложени инвестиции и риск от съкращения, което води до социално напрежение в регионите с голям процент индустриална заетост.

Организации на бизнеса и представители на компании от засегнатите сектори алармират за конкурентен натиск от внос с по-евтин ток/по-ниска себестойност; нужда от стабилни, предвидими и по-ниски енергийни цени за индустрията; адекватни компенсации/целенасочена подкрепа, насочена към енергоемките фирми; ускорено изграждане на интерконектори, капацитет и възможности за дългосрочно хеджиране (PPA) с ВЕИ.

Нелоялната конкуренция: когато ниската енергия на другия е предимство

Европейските производители предупреждават, че продукти, внесени от страни с по-евтина енергия или щедри субсидии, създават изкривявания. Това е аргумент както за анти-дъмпинг мерки, така и за механизми, които да вграждат екологични критерии в търговията и обществените поръчки. Българският бизнес настоява за по-строг контрол и за европейски инструменти, които да предотвратят излизането на производства от континента поради неравнопоставеност.

Предприятия в трети страни, които произвеждат при значително по-ниски енергийни разходи (или държавни субсидии), могат да внасят в ЕС стоки на по-ниски цени, което подкопава местните производители. Това беше тема на натиск от европейската индустрия и в срещите „Давос за индустрията“ (Антверпен), където лидерите настояват за мерки срещу изкривяванията.

Индустрията на ЕС настоява за по-стриктно прилагане на механизми за защита (анти-дъмпинг), изисквания за устойчивост в публичните поръчки, интеграция на пазари и по-ефективно използване на приходи от ETS за подкрепа на декарбонизацията.

Компенсациите в България и практиките в ЕС — работи ли системата?

Някои държави в ЕС въведоха временни тавани/платформи за разпределяне на приходи, пряко насочване на част от ETS приходи към индустрията, държавни гаранции за енергийни проекти и схеми за „грант + заем“ за електрификация и енергоефективност. Европейски комисията позволява временни държавни помощи при конкретни условия, но изисква таргетиране и прозрачност.

Като примери за добри практики в страни от ЕС могат да се посочат Германия / Северозападна Европа - с големи публично-частни проекти, гаранционни механизми и масирани инвестиции в преносната мрежа; интеграция на пазари, която намалява локалните пикове. А също така Полша (Silesia) и още някои страни с целеви национални програми, комбинирани на европейско финансиране с национални мерки за индустриална реконверсия и преквалификация. Успешните модели съчетават краткосрочна подкрепа с дългосрочни структурни инвестиции и силен социален диалог.

В България държавата реализира системи за компенсации и целеви схеми за подкрепа на енерготоемките предприятия. Компенсации се активират при достигане на определени прагове на борсови цени; също така се предоставя целева подкрепа за част от разходите или за конкретни инвестиции в енергийна ефективност.

Въпреки това бизнесът ги критикува и работодателските организации оценяват мерките като недостатъчни — често компенсациите са ретроспективни, бюрократични и не гарантират дългосрочна предвидимост. Исканията са към целенасочени, бързи и предвидими механизми, комбинирани с дългосрочни решения (инвестиции в мрежова свързаност, капацитет и възможности за РРА с ВЕИ).

Какво искат индустриалците в ЕС и в България?

Ситуацията с цените на електроенергията и ефекта от тях като спирачка за бизнеса поражда икономическите и социални рискове за държавите в ЕС и конкретно за България.

От една страна е социалният ефект: при продължаващи високи разходи фирмите съкращават работни места, спират инвестиции, а локалните общини губят приходи — особено в сектори с голям брой заети. Поражда се и бюджетна дилема: държавните компенсации струват пари, недостатъчно целеви и непродължителни мерки могат да изхаят ресурсите без траен ефект.

Затова бизнесът настоява за целева помощ и предвидими компенсации за енерготоемки предприятия, съчетани с изискване за инвестиции в енергоефективност и по-зелени технологии.

"Преходът към нисковъглеродна стомана ще струва много. Най-важното е да се намалят разходите за електроенергия", каза Егерт от срещата Антверпен.

За хартиената индустрия един от най-големите проблеми е цената на въглерода в Системата за търговия с емисии на ЕС, водещият инструмент на региона за постигане на климатична неутралност до средата на този век.

Докато се предполага, че държавните приходи от продажбата на разрешителни за търг в системата се насочват обратно към тежката промишленост, за да ѝ помогнат да се декарбонизира, други сектори и технологии често са приоритетни, твърди Марко Айкеленбум, главен изпълнителен директор на белгийската компания за хартия Sappi Europe.

Според него, в краткосрочен план ЕС трябва да замрази система от показатели за въглеродна ефективност, която определя колко безплатни разрешителни могат да получат компаниите и възнаграждава най-чистите производители. Показателите трябва да бъдат преразгледани от комисията през април. "Не бива да се впускаме в система, която рискува да доведе до още по-високи разходи за енергия", каза още Айкеленбум.

Както казаха международните лидери в Антверпен: "Времето за диагноза отмина. Европа сега се нуждае от преминаване от планове към резултати, от намерение към въздействие с една ясна цел за рестартиране на индустрията в Европа" (главният изпълнителен директор на BASF Маркус Камийт).

Аксел Егерт, генерален директор на стоманодобивното лоби Eurofer, заяви, че тази седмица лидерите трябва да се ангажират с намаляване на цените на електроенергията до 50 евро за мегаватчас, тъй като електроенергията ще бъде гръбнакът на зеления преход на индустрията през следващото десетилетие. ЕС трябва да реформира дизайна на енергийната система, така че газът вече да не определя цената, добави той. На германския пазар на електроенергия за година напред цените в момента са над 80 евро за мегаватчас.

Тези позиции резонират и с националните искания на бизнеса у нас.

Васил Велев (бивш председател АИКБ) последователно подчертава, че високите цени на енергията са системен проблем за конкурентоспособността на индустрията и изискват както национални, така и европейски мерки.

Румен Радов (председател АИКБ) настоява за предвидими компенсации, ТА към фирмите и ускоряване на мерките за РРА/интерконекции.

Българска стопанска камара (БСК) и АОБР искат целеви схеми за енерготоемки предприятия, анти-дъмпинг мерки и по-ефективно използване на ETS приходи за индустриална модернизация (позиции на БСК/АОБР).

Институтът за пазарна икономика (ИПИ) анализира въздействието на високите цени върху инвестициите и заетостта и препоръчва за комбиниране на краткосрочни компенсации с дългосрочни реформи. Работодателските организации в България — АИКБ, БСК, АОБР — и анализаторите от ИПИ призовават за спешни и системни мерки:

- предвидими и опростени компенсации за най-засегнатите предприятия (с ясни прагове и бързо разплащане);
- реформа на пазарния дизайн, която да отслаби прехвърлянето на ценовия ефект на газа върху електричеството;
- ускорение на интерконекциите и инвестиции в съхранение/батерии;
- насърчаване на дългосрочни договори (РРА) с ВЕИ за хеджиране на риска;
- активни търговски мерки срещу нелоялния внос и използване на приходи от ETS за подпомагане на декарбонизацията.

Европейските индустриалци, подкрепяви от българските представители на бизнеса, предлагат рамка за реализиране на конкретни мерки за намаляване на ценовия натиск и подобряване на средата за конкуренция.

В краткосрочен план (0–18 м.) предлаганите мерки включват целенасочени компенсации за най-заstraшените производства, опростени процедури и незабавна техническа помощ, временни механизми за стабилизиране (предфинансиране, държавни гаранции).

В средносрочен план (1–4 г.) виждането е за реформа на пазарния дизайн (намаляване на пряката зависимост от газовите цени), ускорено изграждане на интерконекции и капацитет за съхранение/батерии. А също така стимули за договори за пряка покупка на електроенергия от производители на възобновяема енергия (Power Purchase Agreement) - дългосрочен контракт, който гарантира цена и доставка на зелена енергия, намалява ценовия риск и подпомага инвестиране в ВЕИ.

В дългосрочен план (4+ г.) се предлага инвестиране в индустриална декарбонизация (електрификация, водород, CCUS), постоянни механизми за защита срещу нелоялна конкуренция и използване на ETS приходи за индустриална модернизация.

Електрическата сметка се превърна в бариера за възстановяване и модернизация на индустрията. България е сред най-уязвимите държави в ЕС по отношение на борсовите цени през 2025–началото на 2026 г., което налага синхронизирани действия на национално и европейско ниво: краткосрочна защита за бизнеса, средносрочни реформи на пазарния дизайн и инфраструктура и дългосрочни инвестиции в декарбонизация. Само така високият мегаватчас може да стане катализатор за конкурентоспособност, вместо да изкорени индустрия и работни места.

✓ Огромното търсене на енергия за нуждите на изкуствения интелект ще засили ролята на природния газ в енергетиката

Изкуственият интелект често се разглежда като катализатор за електрификация и впоследствие за декарбонизация. Все пак един от най-непосредствените му ефекти може да е обратен на това, което мнозина предполагат. Бързото изграждане на инфраструктура за изкуствен интелект увеличава търсенето на надеждна енергия, а тази реалност може да засили ролята на природния газ и други контролирани от диспечерите енергийни източници в продължение на много години.

Инвеститорите, фокусирани върху оценките на полупроводници и софтуер, може би пренебрегват едно ключово ограничение. ИИ работи с електроенергия, а електроенергийните системи функционират в рамките на физически и икономически ограничения, припомня в свой анализ Forbes.

Изкуственият интелект предизвиква нова вълна от търсене на енергия

През по-голямата част от изминалото десетилетие енергийният сектор се бореше с бавен растеж на натоварването. Сега това се променя по начин, който напомня на рязкото увеличение на търсенето на петрол – и впоследствие на цената – в началото на 2000-те години.

Обучението на големи езикови модели и експлоатацията на усъвършенствани системи за изкуствен интелект изискват огромни изчислителни ресурси. Хипермощните центрове за данни се разрастват бързо, като разработчиците изискват от електроразпределителните дружества междусистемни връзки с капацитет от гигавати. В няколко региона прогнозите за търсенето на електроенергия бяха ревизирани в посока нагоре след години на стабилни очаквания.

Тази промяна е значителна, защото работните натоварвания на изкуствения интелект създават непрекъснато търсене с висока плътност, а не периодично използване. Центровете за данни не могат просто да се изключат, когато електроснабдяването стане ограничено. Надеждността става от първостепенно значение.

Изисквания за надеждност на доставките: Промяна в енергийния микс

Вятърната и слънчевата енергия продължават да се разширяват, но само прекъсващото производство не може да задоволи нуждите от стабилна мощност на инфраструктурата за изкуствен интелект без значителни възможности за съхранение или резервно производство.

Съхранението в батерии се подобрява, но съхранението за дълъг период остава скъпо в голям мащаб. Ядрените проекти се сблъскват с дълги срокове за разработване и сложни пречки при получаването на разрешителни. Разширяването на преносната мрежа също изостава от растежа на търсенето в много региони.

Тези ограничения правят източниците на енергия, които могат да се диспечират, критично важни. Заводите за природен газ могат да се разгърнат бързо, да работят непрекъснато и да се внедрят по-бързо от много алтернативи. В резултат на това производството на електроенергия от газ все повече се разглежда като практично решение за подкрепа на ръста на натоварването, обусловен от изкуствения интелект.

Това не подкопава ролята на възобновяемите енергийни източници. На много пазари новите възобновяеми енергийни мощности се комбинират с производство на електроенергия от газ, за да се поддържа стабилността на електропреносната мрежа. Ключовият момент е, че електрификацията, обусловена от изкуствения интелект, вероятно ще доведе до увеличаване на използването на изкопаеми горива в краткосрочен план.

Природният газ може да бъде големият бенефициент при бума на изкуствения интелект

Няколко фактора подкрепят природния газ като краткосрочен победител.

Сроковете за строителство благоприятстват производството на електроенергия от газ, когато търсенето нараства бързо. Съществуващата тръбопроводна инфраструктура намалява пречките пред разширяването. А за операторите на центрове за данни надеждността често надделява над идеологическите предпочитания. Прекъсванията в работата са просто твърде скъпи.

Компаниите за комунални услуги също преразглеждат плановете си за ресурсите, тъй като прогнозите за натоварването се повишават. Тази промяна може да доведе до увеличени инвестиции в пренос, модернизация на електропреносната мрежа и гъвкави производствени активи.

Историята на декарбонизацията е сложна

Общоприетото мнение е, че изкуственият интелект ускорява прехода от изкопаемите горива, защото увеличава електрификацията. Реалността е по-нюансирана.

Ако търсенето на електроенергия надхвърли изграждането на нисковъглеродни мощности, производството на енергия от изкопаеми горива може да продължи да нараства в абсолютно изражение, дори и възобновяемите енергийни източници да спечелят пазарен дял. Общите емисии могат да се увеличат, но въглеродната интензивност на енергийната система може да намалее, тъй като по-чистите източници заемат по-голям дял от доставките.

В крайна сметка енергийните системи се развиват въз основа на инженерни и икономически фактори, а не само на политически цели или пазарни нагласи.

Какво може да пропускат инвеститорите

Изкуственият интелект често се обсъжда като технологична история, но той е също така и инфраструктурна история.

Нарастващото търсене на електроенергия може да бъде от полза за енергийните компании, които инвестират в пренос и производствени мощности. Производителите на природен газ и компаниите от средния сегмент на веригата могат да очакват структурна подкрепа на търсенето от увеличеното потребление в енергийния сектор. Доставчиците на оборудване, свързани с надеждността на електропреносната мрежа и газовите турбини, също могат да спечелят от промяната.

В по-дългосрочен план напредъкът в ядрената енергетика, съхранението или ефективността може да промени траекторията. Засега незабавната реакция на нарастващото търсене на електроенергия вероятно ще разчита на технологии, които могат да бъдат внедрени бързо и надеждно.

Изкуственият интелект може да преобрази икономиката по дълбоки начини. Една от най-малко оценените последици е, че той може да разшири значението на природния газ, тъй като светът изгражда енергийната инфраструктура, необходима за захранване на следващото поколение компютри.

✓ **Търговският климат се затопля: Китай облекчава митата за млечни продукти от ЕС**

- Китай намалява окончателните мита върху млечни продукти от ЕС, сигнал за по-спокойни търговски отношения.
- ЕС и Китай правят паралелни стъпки към деескалация, включително облекчения за електромобили и по-ниски ставки за свинско.
- Въпреки по-ниските мита, достъпът до китайския пазар остава труден за европейските износители.

Китай определи окончателните вносни мита върху някои млечни продукти от Европейския съюз значително под предварителните ставки, обявени в края на миналата година, което е пореден знак за стабилизиране на търговските отношения между Пекин и Брюксел.

Митата, които достигат до 11,7% след антидъмпингова проверка, се прилагат за стоки като пресни и преработени сирена и влизат в сила от петък, съобщи Министерството на търговията на Китай.

Това е много под първоначалните мита, събирани като депозити, които достигаха до 43% и бяха обявени през декември.

Понижените мита подсказват за смекчаване на напрежението

След срещата на върха през юли двете страни положиха усилия за задълбочаване на икономическото сътрудничество, включително чрез скорошното посещение на френския президент Еманюел Макрон в Китай.

По-рано тази седмица ЕС реши да освободи един от моделите електромобили на Volkswagen, произведен в Китай, от високи вносни мита, като това е първият автомобил, получил одобрение по нов механизъм за смекчаване на напрежението.

Пекин започна разследването на европейския млечен сектор през 2024 г. в рамките на търговски спор между двете страни, който засегна и други храни, включително месо и бренди.

Окончателните ставки на вносните мита върху свинско месо, обявени през декември, също бяха значително по-ниски от първоначалните.

„Китай е готов да поддържа диалог с европейската страна, за да създаде открита и стабилна пазарна среда за китайските и европейските индустрии“, заяви говорителят на Министерството на търговията Хъ Ядун, като похвали „мекото приземяване“ на споровете около митата върху китайските електромобили.

Търговските спорове обхващат и други хранителни продукти

Китай беше деветият по големина пазар за износ на сирене от ЕС през 2025 г., според данни до септември. Продажбите достигнаха 20 765 тона, което е с около 12% по-малко спрямо предходната година.

Европейският износ на сирена и сметана към Китай „се сблъсква с много конкурентен пазар с други износители“, особено тези, които се възползват от споразумения за свободна търговия, каза Александър Антон, генерален секретар на търговската организация Euromilk.

Тези опасения бяха споделени и от Тейс Гейер, старши икономист по храни и земеделие в ING.

„Окончателните мита са по-ниски, но достъпът до пазара остава проблем“, каза той. „Китай отдавна се смята за пазар с потенциал за растеж за европейските износители на млечни продукти, но обемите на износ на продукти като сирене вече бяха под натиск още преди въвеждането на митата.“

✓ **Поскъпването на среброто предвещава по-светло бъдеще за слънчевата енергия**

- Слънчеви панели с мощност от 654 гигавата са били инсталирани миналата година
- През последното десетилетие по-голямата част от търсенето на сребро идва от соларната енергия
- Производителите на модули свиват потреблението на сребро с около 15% на ват годишно
- Промишлеността ще се нуждае само от около една четвърт от среброто, използвано миналата година

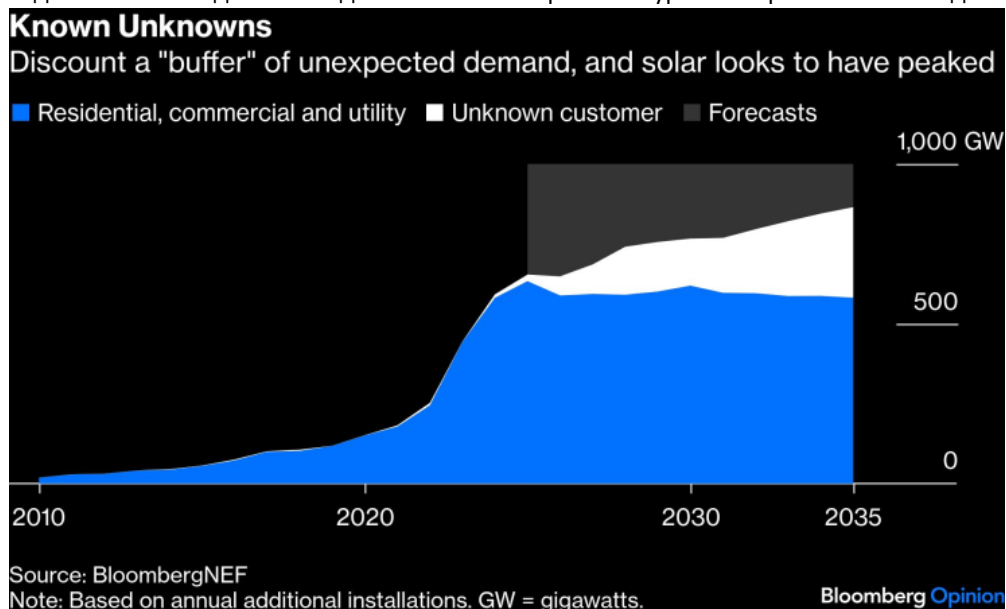
Преминахме ли върхната точка на слънчевата енергия?

Това е твърдението, което се разпространява сред много анализатори. Според оценките на Международната агенция за енергия, за да се достигне нулево нетно ниво между 2030 и 2050 г., ще трябва да се инсталират панели с 630 гигавата мощност всяка година. Но според BloombergNEF вече надхвърляме тази цел с 654 гигавата, инсталирани миналата година. Инсталациите в Китай са достигнали постоянна върхна точка, каза Сам Уилкинсън, ръководител на отдела за възобновяема енергия в S&P Global Commodities, в подкаста Redefining Energy неотдавна. Тъй като тази страна съставлява почти

половината от световния пазар, през 2026 г. ще се наблюдава спад в свързването, добави той. Ако изключим „буфера“ от напълно неочаквано търсене, който BloombergNEF включва в прогнозите си, за да отчете редовното надхвърляне на очакванията от слънчевата енергия, изглежда, че никога няма да надминем 633-те гигавата, свързани през 2025 г.

Среброто е много търсено от производителите на слънчева енергия

За алтернативна гледна точка погледнете поведението на най-търсената суровина през миналата година.

Известни неизвестни – отчетете „буфер“ от неочаквано търсене и изглежда, че слънчевата енергия е достигнала връхната си точка. Графика: Bloomberg LP

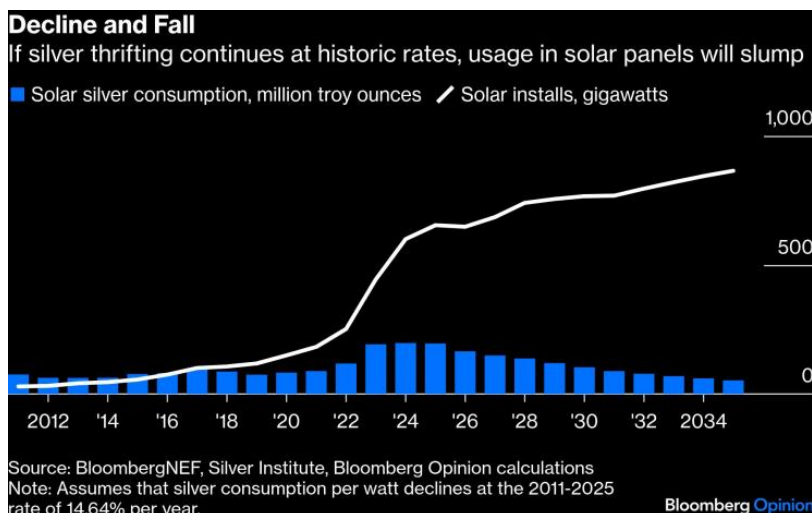
Дори след спада от рекордните 121,65 долара за тройунция в края на януари цените на среброто са се повишили със 154% спрямо година по-рано. Металът, който в сряда се търгуваше на цена от 81,60 долара за тройунция, отбеляза над двойно по-голям ръст от златото.

Както при всеки скок в цените на суровините, това е резултат както от спекулации, така и от фундаментални фактори. Но дори спекулантите основават прогнозите си на физическия пазар, където 60% от потреблението на сребро идва от промишлени потребители, а през последното десетилетие по-голямата част от търсенето идва от соларната енергия.

Проводимостта на среброто го прави незаменимо за фотоволтаичните модули, където тънките принтирани контакти повишават електрическото производство. Миналата година производителите на соларни панели са използвали около 196 млн. тройунции. Това се равнява на всеки грам, използван в бижутерията, и представлява около 17% от световния пазар.

Покачването на цената на среброто стимулира икономите

Голяма част от покачването напоследък може да се обясни с преминаването към TOPCon, нова слънчева технология, която изисква повече сребро. Но тъй като металът е много скъп, производителите на модули са експерти в намаляването на количеството, което използват. Тези икономии свиват потреблението на ват с около 15% на година до 8 микрограма миналата година спрямо 73 микрограма през 2011 г. Покритият със сребро меден прах, или SCCP, е композитен материал, който става все по-разпространен в индустрията и използва с 30% до 50% по-малко сребро с минимални загуби в електрическата ефективност, според Silver Institute. Сегашният скок на цените само ще ускори тези усилия.

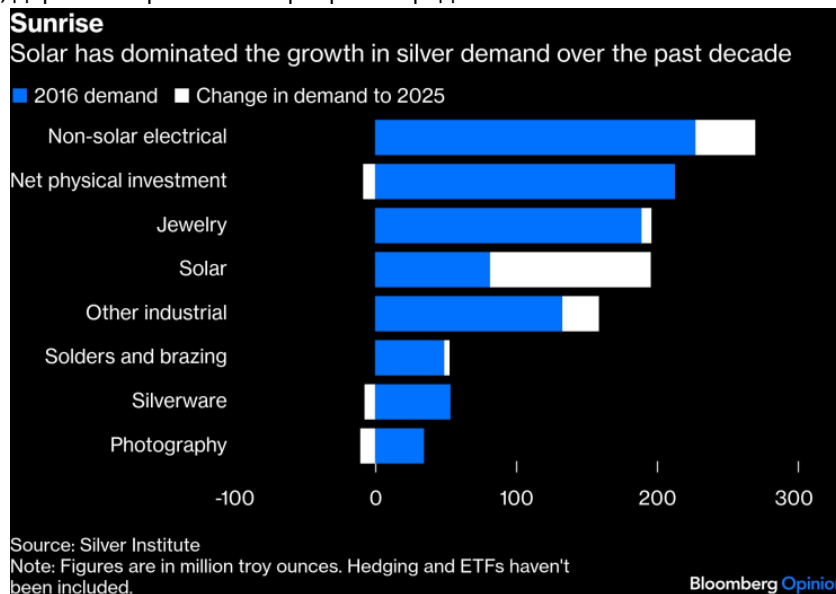

Спад и падение – ако икономията на сребро продължи с историческия си темп, употребата му в слънчевите панели ще спадне. Графика: Bloomberg LP

Ако приемем, че икономията ще продължи с годишния темп от 15%, наблюдаван от 2011 г. насам, потреблението на сребро за фотоволтаични системи може да се срина. Промислеността, която ще инсталира с една трета повече панели през 2035 г., ще се нуждае само от около една четвърт от среброто, използвано миналата година. На тази основа се насочваме към голям излишък и цените следва да отбележат съответен спад.

Среброто има много други приложения, но никое от тях не изглежда достатъчно, за да компенсира недостига. Електрическите автомобили имат повече контакти от конвенционалните коли, но дори и в този случай Silver Institute предвижда увеличение на потреблението до 94 млн. тройунции през 2031 г. спрямо около 80 млн. тройунции тази година – капка в морето в сравнение със 150 млн. тройунции, които изчезват от пазара на слънчева енергия. Изкуственият интелект е друга популярна област, но употребата в полупроводниците все още е сравнително скромните около 30 млн. тройунции. Дори и това потребление може да намалее с разпространението на SSCP.

Предвид историческите ползи от икономииите, трудно е да се твърди, че цените на среброто се доближават до сегашните нива. Най-малко 80% от минното производство идва от мини, които пак биха били на печалба при цена под 30 долара за тройунция. Много от тях произвеждат и злато или мед – метали, които сами по себе си са много търсени. Това ще поддържа предлагането на метала, дори ако търсенето на сребро пострада.

Изгрев – слънчевата енергия доминира в растежа на търсенето на сребро през последното десетилетие. Графика: Bloomberg LP

Достигна ли слънчевата енергия връхната си точка?

Ако смятате, че инсталирането на слънчева енергия е достигнало връхната си точка, в момента има огромна възможност за къси продажби в дългия край на кривата. Договорите за доставка за следващия януари на Шанхайската фючърсна борса са на цена от 19 500 юана за килограм (87 долара за тройунция), което е по-високо ниво от цената на спот пазара.

Ами ако сегашните прогнози за връхната точка на слънчевата енергия се окажат толкова илюзорни, колкото всички предишни прогнози? MAE е известна с това, че подценява потенциала на слънчевата енергия почти откакто тя се превърна в значим сектор. Фотоволтаичните панели се разпространяват на всевъзможни места, които някога са се смятали за невъзможни. В богатите страни те са станали толкова евтини, че се използват като панели за огради и плъг-ин устройства, които могат да се закачат на балкона.

Цели национални пазари са се появили неочаквано в страни като Пакистан и Саудитска Арабия в мащаби, които са достатъчни да променят електропреносната мрежа. Същият процес вече се повтаря и в Субсахарска Африка. Спадащите цени на батериите дори разширяват производството на слънчева енергия извън часовете на дневна светлина, като съхраняват енергия за вечерните и сутрешните връхни точки.

Световното търсене на енергия все още е далеч от това да бъде задоволено. Почти навсякъде слънчевата енергия е най-евтиният начин да се отговори на това търсене. Ръстът в цената на среброто показва, че бумът далеч не се е изчерпал.

Капитал

✓ Хиперколите: Газ и ток

Купувачите в най-високия сегмент на автомобилния пазар са изключително взискателни. И няма защо да е иначе. Началната цена на суперколите започва поне от 200 хил. долара, а допълнителното развитие и ексклузивност на следващата стъпка - хиперколата, обикновено започва от 1 млн. долара. При такива цени заможните клиенти очакват впечатляващ дизайн и драматизма на ревящ бензинов двигател. През 2026 г. ще стане ясно дали такива екстравагантни машини могат да се впишат в ерата на електрификация, в която ръмженето на многобройни цилиндри отстъпва място на тихото жужене на електрически мотор.

Ferrari планира да представи първия си напълно електрически автомобил (EV) - Elettrica - през пролетта. Все пак батериите вече са част от уравнението и за него, и за Lamborghini, които се считат за производители на обем в горната лига на автомобилостроенето. Двете италиански компании, които през 2024 г. произведоха съответно 14 хил. и 11 хил. автомобили, отдавна са възприели хибридната технология, използвайки батерии за увеличаване на вече впечатляващата производителност, а не за намаляване на емисиите. Разчитайки единствено на батерии, Rolls-Royce постигна успех, тъй като шумът на двигателя се счита за нежелано вмешателство. Неговият EV модел Spectre е най-продаваният на британската компания.

Замяната на бензина с батерии при спортните автомобили обаче се оказва по-малко успешна. Rimac - хърватска компания, чиято EV технология е толкова високо ценена, че Porsche закупи голям дял - пусна Nevera през 2021 г., но е продала само около половината от 150 автомобили, всеки на цена 2 млн. долара. Данни за продажбите на Battista - сходна по цена супер EV, произведен в Италия от Pininfarina, собственост на индийската Mahindra Group - няма, но вероятно също е имало трудности да се продадат 150 бройки.

Купувачите на бързи автомобили може просто да не се интересуват толкова от електрически автомобили, колкото други групи клиенти. Porsche Taycan, спортен EV, пуснат през 2019 г. с относително скромна начална цена малко над 100 хил. долара, не впечатли. Общите продажби на Porsche през 2024 г. спаднаха с 3% в световен мащаб, но продажбите на Taycan се сринаха с 49%. Освен това невероятното ускорение на относително евтините EV намалява разликата с по-скъпите модели.

EV хиперколите се отличават с мощност, която е извън мащаба в сравнение с бензиновите модели. Nevera е с близо 2000 конски сили - десет пъти повече от среден салонен автомобил и с над 700 к.с. повече от Ferrari F80, последната хибридна хиперкола на компанията. Въпросът е кой ще ги купи. Новите хиперколи обикновено се придобиват от колекционери, които имат колекция от атрактивни автомобили, но по света те са вероятно само няколко хиляди.

Дори Ferrari вероятно преосмисля отново електрификацията. Слухове твърдят, че вторият EV модел, планиран за 2026 г., е забавен заради несигурното търсене. Ръстът в продажбите на обикновени EV също се забавя, след като правителствата отмениха стимулиращите програми. Движенията в по-екстравагантния сегмент може също да се забавят.

✓ Теми и гости в сутрешните блокове

БНТ, Денят започва"

- Тема: Как функционира образователната система за деца в риск? И още: къде успя и къде не успя министърът на образованието и науката в оставка; Гост - Красимир Вълче
- Тема: Случаят „Петрохан" - версиите, разследването, ролята на институциите.; Гост: председателят на "Демократи за силна България" Атанас Атанасов
- Тема: Вълнуваща история от Олимпийските игри в Милано - Кортиня: как швейцарският скиор Франьо фон Алмен стигна до златния медал в супергигантския слалом за мъже?

БТВ, "Тази сутрин"

- Тема: След разкритията за Петрохан -случаят ще бъде ли разрешен
- Тема: За състава на служебния кабинет

✓ Преглед на печата

Водещи заглавия на първите страници

- в. 24 часа - Честен вот, мерки за цените видима външна политика: Йотова даде посоката на Гюров, но за доверие било рано
- в. 24 часа - Маневри на 4-ия етаж: Радев кове проекта си от столичен хотел
- в. Труд - Покупки на свой дом вдигат цените
- в. Телеграф - Гюров тръгва на кастинг за министри
- в. Телеграф - 17 000 учат сами

Водещи заглавия на вътрешните страници

- в. 24 часа - Спецов: Горива има, а цените се движат според пазара
- в. Труд - Президентът постави задачи пред служебния кабинет
- в. Телеграф - Бюджетът вързан на магия
- в. Телеграф - Обиди и взаимни обвинения в парламента

Водещи интервюта

- в. 24 часа - Красимир Вълчев: Трябва да се отнеме регистрацията на училището, прикривало, че Алекс Макулев 70% от времето не е бил в час
- в. Труд - Стойчо Стойчев: Важното е изборите да зависят от избирателите, а не от служебния премиер и кабинета му
- в. Телеграф - Андрей Велчев: Най-замърсените зеленчуци с пестициди са внос

Водещи анализи

- в. 24 часа - Черният лебед „Петрохан", с който ударихме дъното
- в. Труд - Операция „Епщайн"
- в. Телеграф - Нагласиха ни с еврото

Всички досегашни броеве на "ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ" от началото на 2026 г. до днес може да намерите на адрес: <https://bica-bg.org/bg/14/medii.htm> В секция МЕДИИ/ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ на уебсайта ни е запазен и пълен архив.